

Afsluttende rapport for projekt 8507

Klimaindsats på kulstofrige landbrugsjorde.

Projektets formål

Projektets formål er at sænke drivhusgasudledningen fra kulstofrige landbrugsjorde. Der etableres samarbejdsplatforme med lodsejere og andre interessenter og vurderes på økonomiske muligheder og konsekvenser. Der arbejdes efter Living Labs modeller. Udover reduktion af drivhusgasser arbejdes der med natur og biodiversitet i lavbundsprojekter.

Arbejdsforløb i 2023

I projektet er der udarbejdet en logbog, som er gengivet i kortere træk nedenfor og beskriver sagsforløbet.

Januar 2023

Indledende overvejelser og samtale med bl.a. Ikast Biogasanlæg, som planlægger et stort anlæg nord for Ikast. Anlægget er interesseret i at modtage biomasse fra lavbundsarealer. Det kan evt. give en gevinst ved salg af biomasse og hvad med klimakreditter? Biogasanlægget påtænker at opsamle CO₂ og sende det til pyrolyse, så det kan lagres i undergrunden.

Det er sværere at skaffe dyr til afgræsning end tidligere, så måske er fremtiden afslåning på de våde arealer. Der er udvikling af nye maskiner, som kan høste disse arealer.

Overvejelser om konsekvenser af biodiversitet og natur på arealerne i forbindelse med afslåning.

Området omkring det nye biogasanlæg grovscreenses for at se om der er sammenfald mellem leverandører og ejere af lavbundsarealer, der potentielt kan udtages.

Februar 2023

Det besluttes at der skal afholdes et møde, hvor der inviteres 15-20 leverandører til biogasanlægget og som samtidigt ejer lavbundsjord. Der skal være en debat om hvad arealerne kan bruges til i fremtiden – om lodsejerne ønsker at dyrke dem, ekstensivere, afgræsse, afslå eller lade arealet indgå i kommende lavbundsprojekter.

De økonomiske muligheder skal udforskes – bl.a. med henblik til at sælge til biogasanlæg.

Hvad med paludikulturer?

Lodsejere skal orienteres om nye høstmaskiner – HøstTech projekt.

Ligeledes fokus på biodiversitet for at vurdere om det kan gavne biodiversiteten og dermed være forberedelse til mulige kommende krav om biodiversitet.

Marts 2023

Området er screenet for en endelig lodsejerliste til mødet, hvor der er sammenfald mellem leverandørliste og ejere af lavbundsjord. Ca. 20 lodsejere har over 10 ha lavbund – en del i området Ulkjær Mose, hvor Naturstyrelsen pt. arbejder på et lavbundsprojekt.

Møde afholdt med biogasanlæg (N.K. Fruergaard), Frank Bundgård og undertegnede for at planlægge det dialogmødet. Der planlægges dialogmøde til juni.

April-Maj 2023

Lodsejermøde planlægges i detaljer med indlægsholder og emner. Der afholdes fysisk/telefonisk møde med indlægsholdere for at forventningsafstemme.

Mødeindkaldelse udsendes til lodsejere, indlægsholdere, Naturstyrelsen (tovholder på Ulkjær mose projektet) og Lars Villadsgård, SEGES. 24 lodsejere er inviteret.

Juni 2023

Tilmeldingsfrist er udløbet og der sendes en reminder. Efter nogle dage ringes ud til de resterende. Lodsejerne er generelt positive overfor mødet, men er meget pressede af vanding, da der er tørke. En del lover at komme, selv om de ikke allerede har tilmeldt sig. I alt er der ca. 10 tilmeldte.

Lodsejermøde afvikles d. 12. juni.

Dagsordenen ses nedenfor:

Velkomst og introduktion v. Karen V. Thomasen, SAGRO

Hvad kan lavbundsgrunde anvendes til – produktion eller ekstensivering? v. Karen V. Thomasen, SAGRO

Kort indlæg om Ikast Biogas med fokus på biogasproduktion. v. Niels Kr. Fruergaard, direktør Ikast Biogas

Økonomi i at anvende biomasse i biogasanlæg og klimakreditter v. Rene Mortensen, DBC

Udvikling af høstmaskine til lavbundsarealer i projekt Høsttek v. Gunnar Mikkelsen, senior innovation specialt, Food & Bio Cluster Denmark

Praktiske erfaringer med høst af biomasse på blødbundsarealer i Life IP Naturmeman v. Ole Hüttel, Naturstyrelsen

Hvad fremmer biodiversiteten i området v. Rikke Rørby Graversen, SEGES

Diskussion

Kun 4 lodsejere møder op. Stadigvæk tørke og ikke udsigt til vand, så de fleste har omprioriteret og har fokus på tørken. Til trods for manglende opbakning til mødet var der en god diskussion i hele gruppen.

Mødet er gengivet i denne artikel, ***Høst af biomasse på lavbundsgrunde – next step efter udtagning***

https://www.landbrugsinfo.dk/basis/c/4/e/miljotiltag_host_biomasse_lavbundsgrunde

Samtykkeerklæringer blev udfyldt på mødet.

August 2023

Efterfølgende god diskussion mellem indlægsholdere på mail om bl.a. certifikatklasser og afregning for biogasanlæg samt biodiversitet. Problemstillingen vedrørende certifikatklasser er løftet videre til Naturstyrelsen og Landbrug og Fødevarer i håb om at få ændret på klasserne, så biomasse fra lavbundsarealer kan få en større afregningssats end med de nuværende tolkninger. Dette kan være med til at give en fremtidig indtægtskilde for lodsejere med lavbundslande.

Konklusion

Projektet viser at der er behov for samarbejde og vidensopbygning på området. Der kan være gode muligheder for at høste biomasse på lavbundslande for at lade det indgå i biogas og evt. senere pyrolyse, som et ekstra supplement til opsamling af CO₂. Der mangler klare afklaringer på afregningsmodeller/certifikatklasser og en rationel høstprocedure for at vurdere om det er rentabelt. Arealanvendelsen af lavbundslande har betydning for biodiversitetens potentialer, hvilket også varierer fra område til område.

Rapporten er udarbejdet d. 31. oktober 2023 af

Karen V. Thomasen

Miljørådgiver

Mail kvt@sagro.dk | Direkte tlf. [96 29 69 32](tel:96296932) | Mobil [+45 40 11 65 50](tel:+4540116550)

Nupark 47 | 7500 Holstebro

Tlf. 70 21 20 40 | info@sagro.dk | sagro.dk

Bilag 1. Invitation til lodsejermøde

Holstebro d. 16. maj 2023

Invitation til:

Dialogmøde om potentiale for anvendelse af biomasse fra lavbund i biogasanlæg

SAGRO har i samarbejde med SEGES Innovation et projekt om kulstofrige landbrugsjorde. Vi vil i dette projekt gerne vurdere på mulighederne for at anvende biomasse fra disse arealer til at producere biogas – både arealer som er omfattet af lavbundsprojekter eller ikke er. Ikast Biogas har planer om at modtage en del biomasse til at øge gasproduktionen og kan derfor være interesseret i at modtage fra omkringliggende lavbundsarealer. Vi vil gerne se på økonomien, høstmetodikken, klimakreditter og alternativer.

Med dette møde vil vi gerne have jer, som landmænd og vigtige interessenter med til at give ideer, holdninger og ønsker. Vores håb er at der måske kan være en økonomisk gevinst ved at anvende lavbundsarealer til høst af biomasse selv på våde arealer og derved være et ekstra incitament for at udtage arealerne.

Mødet afholdes d. 12. juni kl. 12-15.30 i SAGRO, Birk Centerpark 24, 7400 Herning

Vi starter med frokost kl. 12.00 i kantinen og selve mødet starter ca. kl. 12.30 og der er kaffe ca. kl. 15.00. Mødet slutter ca. 15.30.

Tilmelding senest d. 6. juni til Karen V. Thomsen, SAGRO på mail kvt@sagro.dk eller telefon 9629 6932.

Du er som lodsejer inviteret fordi du er tilmeldt som leverandør til Ikast Biogas og dyrker et større areal med lavbundsareal tæt på det kommende biogasanlæg.

STØTTET AF

Promilleafgiftsfonden for landbrug

Dagsorden:

Velkomst og introduktion v. Karen V. Thomasen, SAGRO

Hvad kan lavbundslande anvendes til – produktion eller ekstensivering? v. Karen V. Thomasen, SAGRO

Kort indlæg om Ikast Biogas med fokus på biogasproduktion. v. Niels Kr. Fruergaard, direktør Ikast Biogas

Økonomi i at anvende biomasse i biogasanlæg og klimakreditter v. Rene Mortensen, DBC

Udvikling af høstmaskine til lavbundsarealer i projekt Høsttek v. Gunnar Mikkelsen, senior innovation specialt, Food & Bio Cluster Denmark

Praktiske erfaringer med høst af biomasse på lavbundsarealer i Life IP Naturmønt v. Ole Hüttel, Naturstyrelsen

Hvad fremmer biodiversiteten i området v. Rikke Rørby Graversen, SEGES

Diskussion